

§ 70

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle varavaltuutettu Juhani Strandenin ym. valtuustoaloitteesta koskien vähäpäästöiseen liikenteeseen kannustamista

HEL 2022-013633 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että vähäpäästöistä liikennettä tulisi kaupungin strategian mukaisesti edistää ja se voitaisiin tehdä sallimalla vähäpäästöisille henkilöautoille joukkoliikennekaistojen käyttäminen kaikkialla Helsingissä. Aloitteessa on viitattu Länsiväylällä toteutettuun ratkaisuun. Länsiväylällä bussikaistojen tilanne on kuitenkin poikkeuksellinen, koska Länsimetron myötä Länsiväylältä poistui lähes kaikki bussiliikenne.

Bussikaistoja on Helsingissä pääosin kantakaupungissa keskustaan tuovilla pääkaduilla, joilla on paljon linja-autoliikennettä. Valtaosa bussikaistoista on voimassa koko vuorokauden ja niitä voivat käyttää bussien lisäksi vain taksit ruuhka-aikoina. Ruuhka-aikojen ulkopuolella myös paketti- ja kuorma-autoliikenne on sallittua bussikaistoilla. Yhteensä bussikaistoja on Helsingissä 44 km.

Bussikaistat ovat yksi merkittävimmistä linja-autoliikenteelle annettavista etuuksista, joilla voidaan edistää niiden kulkua ruuhkaisella katuverkolla. Bussikaistat nopeuttavat bussiliikennettä sekä parantavat sen säännöllisyyttä ja täsmällisyyttä, mikä parantaa joukkoliikenteen houkuttelevuutta sekä alentaa liikennöintikustannuksia. Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitellaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamista.

Jo pienikin henkilöautojen määrän siirtyminen bussikaistoille johtaisi bussiliikenteen sujuvuuden heikentymiseen. Linja-autoliikenteen hidastuminen laskisi matkustajien palvelutasoa. Tämä huonontaisi joukkoliikenteen kilpailuasemaa henkilöauton kanssa. Bussiliikenteen hidastuminen kasvattaisi myös suoraan joukkoliikenteen hoidon tuotantokustannuksia ja heijastuisi siten HSL:n talouteen.

Eräissä Euroopan maissa ja kaupungeissa on toteutettu vahvasti sähköautojen yleistymistä edistävää politiikkaa monilla erilaisilla toimenpiteillä ja kannustimilla. Täysin päästöttömille sähköautoille on esimerkiksi Norjassa annettu oikeus käyttää bussikaistoja. Nopeasti kasvanut

sähköajoneuvojen määrä on kuitenkin johtanut bussikaistojen ruuhkautumiseen. Norja aikookin poistaa sähköautoilta valtakunnallisen oikeuden käyttää bussikaistoja, minkä seurauksena suurimmat kaupungit Oslo ja Bergen ovat luopumassa tästä sähköautoille annetusta etuudesta.

Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitellaan polttomoottoriautojen määrän vähentämistä kaupunkialueella. Helsingin tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Helsingin toiseksi suurin päästösektori on liikenne, joka tuottaa 24 % päästöistä. Valtaosa liikenteen päästöistä (58 % vuonna 2021) syntyy henkilöautoliikenteestä.

Aiemmassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa tavoite sähkökäyttöisten autojen osuudelle Helsingin ajoneuvokannasta oli 30 %. Sähköautojen osuuden kasvattamiseen vaikuttaa merkittävästi valtakunnallisella tasolla tehtävät päätökset. Myös kaupunki toteuttaa tarvittavia keinoja osuuden kasvattamiseksi. Esimerkiksi vuonna 2022 kilpailutettiin toteutus yli 100 sähköauton julkisen latauspisteelle. Selvityksessä vähäpäästöisten ajoneuvojen kannustintien kehittämisestä Helsingissä (Kaupunkiympäristön aineistoja 2021:4) todettiin, että vähäpäästöisten ajoneuvojen kaistaetuudet eivät ole kaupungin strategian mukaisia: ”Joukkoliikennekaistoille asetetut tavoitteet voivat vaarantua, jos vähäpäästöisille ajoneuvoille sallitaan oikeus käyttää joukkoliikennekaistoja silloin, kun se on takseille sallittua.”

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan vähäpäästöisten henkilöautojen salliminen joukkoliikennekaistoilla ei vähentäisi liikenteen päästöjä. Henkilöautoilun olosuhteiden parantaminen tekisi auton käyttämisestä houkuttelevampaa ja lisäksi huonontaisi joukkoliikenteen palvelutasoa, mikä johtaisi joukkoliikenteen käytön vähenemiseen. Siten muutoksen kokonaisvaikutus olisi päinvastoin liikennejärjestelmän kokonaispäästöjä lisäävä. Päästövaikutusten lisäksi muutoinkaan liikennejärjestelmän kehittämisessä ei ole syytä suosia tilaa tehottomasti käyttäviä liikennemuotoja.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä vähäpäästöisen liikenteen edistäminen tulee tehdä muuten kuin sallimalla vähäpäästöiset henkilöautot joukkoliikennekaistoille. Kaupunki edistää sähkökäyttöisten autojen yleistymistä muun muassa kilpailuttamalla julkisen latausinfraan toteuttamista katualueille. Käyttövoimamuutosten lisäksi liikennesuoritteeseen vaikuttamisella on erittäin merkittävä rooli päästövähennysten saavuttamisessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

07.02.2023

Asia/13

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Juhani Strandenin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Varavaltuutettu Juhani Stranden ja 24 muuta kaupunginvaltuutettua ovat tehneet 16.11.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Vähäpäästöiseen liikenteeseen kannustaminen

Länsiväylällä on toteutettu vähäpäästöisen liikenteen edistäminen, jossa vähäpäästöiset autot (Trafin määrittelemät 80g/CO2 päästöt) voivat käyttää joukkoliikennekaistaa. Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen kuuluu kaupungin strategiaan ja sen edistäminen tulisi laajentaa koskemaan kaikkia joukkoliikennekaistoja Helsingissä, tarvittaessa asiaan kuuluvalla liikennemerkillä tai vaihtoehtoisesti tekemällä vain päätös vähäpäästöisten autojen sallimiseksi niillä.

Me allekirjoittaneet haluamme edistää Helsingin kaupungin liikenteen päästöjen vähentämistä.”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan valtuustoaloitteesta lausunnon kaupunginhallitukselle 1.3.2023 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

07.02.2023

Asia/13

1 Valtuutettu Juhani Strandenin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano